

EUROPEAN CLUSTER
COLLABORATION PLATFORM

Sustainability and wellbeing: The EU Strategic Foresight Report

Summary

EU Clusters Talks
6 September 2023, 8:30 – 9:45 CET

An initiative of the European Union

Udržitelnost a dobré životní podmínky: Zpráva o strategickém výhledu EU

SHRNUTÍ

European Cluster Collaboration Platform zorganizovala přednášku EU Clusters Talk, která proběhla 6. září 2023, 08:30 – 09:45, za účelem představit zjištění uvedené ve zprávě o strategickém prognózování a diskutovat o tom, jak mohou klastry přispět k této strategické vizi a připravenosti Evropské unie co nejlépe využít příležitostí uvedených ve zprávě.

Program přednášky:

Moderátorka: Jennifer Baker

1. Novinky ECCP
Nina Hoppmann, členka ECCP týmu
2. Video: Zpráva o strategickém výhledu 2023
3. Zpráva o strategickém výhledu
Beata Kolecka, Vedoucí oddělení prognózování a strategické komunikace, generální sekretariát, Evropská komise
4. Panelová diskuse
Jan-Philipp Kramer, Vedoucí oddělení služeb EU, Prognos
Theresa Gerdes, Vedoucí programu "go-cluster", VDI/VDE Innovation + Technik
Vincent Deschamps, Referent pro politiku inovací, Generální ředitelství pro podniky, francouzské ministerstvo hospodářství a financí
5. Možnosti financování
Nina Hoppmann, členka ECCP týmu

Klíčová sdělení

- Strategické výhledy do roku 2023 obsahují konkrétní doporučení, jak řešit klíčové výzvy na cestě Evropy k udržitelnosti.
- Poskytují širokému okruhu zúčastněných stran, včetně klastrů, příležitost jednat na základě doporučení.
- Klastry mohou zejména podpořit využití jednotného trhu, pomoci malým a středním podnikům s přizpůsobením obchodních modelů a postupů ekologickému a digitálnímu přechodu a přilákat do regionu investice.
- Klastry mohou spolupracovat se vzdělávacími institucemi na řešení nedostatku kvalifikované pracovní síly.
- Klastr může vytvořit most, který poskytne znalosti ze zpráv o politice společně.

1. Novinky z European Cluster Collaboration Platform

Nina Hoppmann, členka ECCP

- [EU Clusters Talks](#) budou probíhat každý týden až do konce prosince 2023.
- Akce "[Clusters meet Regions](#)" v Bulharsku, Francii, České republice, Německu, Rumunsku a Polsku.

- Osobní přednáška EU Clusters talks [“Clusters meet Regions: An #EUClustersTalk on clusters as drivers of regional economic transition”](#), která proběhne osobně v Bruselu, 12. října 2023 od 11:30 do 13:00 hodin.
- Pozvání na nadcházející [C2Labs](#) ve Slovinsku a Litvě, kde se bude pracovat na návrzích projektů.
- [Výzva k vyjádření zájmu o místo konání](#) Cluster Booster Academy #3 je otevřena do 22. září 2023.
- Tři [otevřené konzultace se zúčastněnými stranami](#) o přechodových cestách pro evropské průmyslové ekosystémy.
- Pozvánka na [Dny průmyslu EU](#) ve španělské Málaze ve dnech 4.-6. října 2023.

2. Zpráva o strategickém výhledu

Beata Kolecka, Vedoucí oddělení prognózování a strategické komunikace, generální sekretariát, Evropská komise

Beata Kolecka představila Zprávu o strategickém výhledu roku 2023 a její zaměření na ekonomické a sociální aspekty udržitelnosti. Zpráva je čtvrtou v řadě a jejím cílem je využít předvídatost pro tvorbu politik, což je proces, který zahrnuje kolektivní zpravodajství a vstupy od různých zúčastněných stran. Zpráva vychází z výsledků tří předchozích zpráv o odolnosti, otevřené strategické autonomii a partnerství zeleného a digitálního přechodu. Nastiňuje klíčové výzvy a poskytuje doporučení, jak je řešit.

Beata Kolecka nastínila tyto klíčové výzvy pro přechod EU k udržitelnosti:

- **Vzestup geopolitiky**, který vede k posílení konkurence namísto spolupráce;
- **Snaha o dosažení nulové čisté spotřeby a blahobytu**, která je jádrem dvojího přechodu v Evropě;
- **Tlak na zajištění dostatečných finančních prostředků**, který zdůrazňuje potřebu větších investic;
- **Poptávka po budoucích dovednostech**, neboť podniky hlásí nedostatek potřebných dovedností u pracovní síly;
- **Erodování sociální soudržnosti**, neboť jsou patrné rostoucí nerovnosti mezi členskými státy;
- **Ohrožení demokracie**, které souvisí s rostoucí nerovností.

Beata Kolecká poté vysvětlila doporučení uvedená ve zprávě:

- **Sociální smlouvu je třeba přizpůsobit** nové realitě a klást důraz na sociální investice a ochranu. Toto přizpůsobení je považováno za klíčové pro zajištění spravedlivého a inkluzivního přechodu.
- **Musíme využít jednotný trh k podpoře** odolného a udržitelného hospodářství a zajistit otevřenou strategickou ekonomiku. To zahrnuje dokončení jednotného trhu a řešení překážek pro zlepšení konkurenceschopnosti a zároveň pobídky pro podniky, aby přijaly udržitelné modely.
- Je důležité **posílit vzájemné vazby mezi vnitřními a vnějšími politikami** s cílem řešit globální výzvy. Spolupráce s partnery po celém světě, kteří jednají v rámci přístupu Team Europe, je považována za zásadní pro účinné úsilí o udržitelnost.

- Klíčovým aspektem doporučení je **podpora změn ve výrobě a spotřebě směrem k udržitelnosti**. To zahrnuje úsilí o dekarbonizaci ekonomiky, zlepšení účinnosti zdrojů a snížení dopadu na životní prostředí, jakož i podporu změn ve vzorcích spotřeby.
- **Mobilizace soukromých** investic pro udržitelnou transformaci je považována za klíčovou a je zdůrazněna úloha unie kapitálových trhů a bankovní unie při uvolňování soukromého financování. Veřejné financování může být katalyzátorem soukromých investic, zejména do rizikovějších udržitelných projektů.
- **Veřejné rozpočty musí být udržitelnější** a musí se zaměřit na mezinárodní daňovou reformu a optimalizaci výdajů. Uvažuje se o přechodu od zdanění práce k jiným formám zdanění a o posílení kvality a složení veřejných financí.
- Navrhuje se **vypracovat ukazatel blahobytu**, který by měřil pokrok nad rámec HDP. Tento ukazatel by zohledňoval různé rozměry udržitelnosti, včetně sociálního blahobytu a dopadu na životní prostředí, a poskytoval by tak komplexnější měřítko kvality života.
- Měli bychom **připravit pracovní sílu** na budoucnost. To zahrnuje zlepšování dovedností a zvyšování účasti na trhu práce vzhledem k tomu, že v nadcházejících letech se bude vyvíjet povaha požadovaných dovedností.
- Musíme **posílit demokracii a zapojení občanů** a uvědomit si, že zapojení občanů je pro oživení demokracie klíčové. To je v souladu s doporučeními nedávné konference o budoucnosti Evropy.
- Navrhuje se **posílit soubor nástrojů pro připravenost a reakci na mimořádné události**, včetně doplnění opatření v oblasti civilní ochrany, aby se zajistila rychlá a účinná reakce na budoucí krize.

V závěru své prezentace Beata Kolečká vysvětlila probíhající práci na úpravě HDP tak, aby zahrnoval faktory jako zdraví, vzdělání a poškození životního prostředí a poskytoval tak komplexnější měřítko blahobytu. Model přiřazuje různým faktorům blahobytu peněžní hodnoty. Uvedla příklad HDP na obyvatele upraveného o zdraví.

3. Panelová diskuse

Panelisté diskutovali o úvahách obsažených ve zprávě o strategickém prognózování, o významu prognózování pro práci klastrů a o tom, jak mohou klastry propojit politické zprávy s podniky.

Jan-Philipp Kramer zdůraznil význam strategického předvídání jako základu pro strategickou činnost, nikoliv jako pouhé předvídání budoucnosti. Poznamenal, že zpráva obsahuje pojem "konkurenceschopná udržitelnost", neboť udržitelnost sama o sobě může mít svá omezení a je třeba ji propojit s konkurenceschopností. Dále vysvětlil hlubokou provázanost různých globálních událostí a uvedl, že zpráva vybízí k propojenému myšlení, aby bylo možné tyto složité výzvy účinně řešit.

Theresa Gerdesová potvrdila, že čelíme obtížnému prostředí plnému krizí, které zahrnuje výzvy, jako je klimatická krize, důsledky války na Ukrajině, nedostatek kvalifikovaných pracovníků, hrozby inflace a výzvy pro demokratické principy. Tato široká perspektiva nabízí **příležitosti pro širokou škálu zúčastněných stran**, neboť opatření k řešení těchto výzev se vztahují na společnosti, sociální partnery i jednotlivce.

Vincent Deschamps vysvětlil, že francouzské Ministerstvo hospodářství a financí používá tento druh zpráv, aby předvíдалo technologické a společenské změny a vedlo svou ekonomiku ke konkrétním cílům. Spolu s dalšími zdroji z akademické sféry nebo nevládních organizací pomáhají tyto zprávy získat komplexní představu o společenských výzvách očekávaných v příštích 5 až 10 letech.

Pokud jde o otázku, jak mohou být zprávy o strategickém předvídání užitečné pro klastry a v jakých oblastech mohou klastry jednat, účastníci panelu se shodli na tom, že klastry fungují jako spojovací článek mezi environmentálními, sociálními a ekonomickými aspekty udržitelnosti a jsou hnací silou obchodních rozhodnutí. Usnadňují globální spolupráci, globální zapojení a spolupráci a pracují na tom, aby se regionální společnosti, zejména malé a střední podniky, účastnily širších politických dialogů a ovlivňovaly je. Slouží také jako důležití prostředníci mezi zastřešujícími politikami a malými a středními podniky, kteří zajišťují, aby i menší podniky zůstaly ve spojení s globálními trendy a diskusemi. Klastry by měly ve zprávách o politice určit konkrétní oblasti nebo témata, která jsou relevantní pro jejich odvětví nebo činnosti.

Důležitou funkcí klastrů je předávat zprávy malým podnikům a zajišťovat, aby byl jejich hlas slyšet a aby byly jejich zájmy zastupovány. Neustále sledují vývoj, předvídají budoucí trendy zajišťují, aby tyto poznatky pronikly k jejich členským společnostem a pomohly jim upravit strategie a zůstat připravené na budoucnost. Klastry tak mohou skutečně sloužit jako systémy včasného varování, které díky předvídavosti identifikují budoucí výzvy a příležitosti. Theresa Gerdes uvedla příklad bavorského potravinářského klastru, který vypracovává prognostické scénáře pro potravinářský průmysl.

Kromě toho hrají klastry klíčovou roli při směřování investic do regionů, zejména při přechodu na čistě nulovou ekonomiku. Lze pozorovat, že regiony s dobře rozvinutými klastry mohou přilákat významné investice. Jak zdůraznil Vincent Deschamps, klastry pro konkurenceschopnost ve Francii mají také za úkol získávat soukromé finanční prostředky na výzkum a vývoj a inovace.

Theresa Gerdesová a Vincent Deschamps dále hovořili o spolupráci se vzdělávacími institucemi s cílem přizpůsobit učební osnovy vyvíjejícím se potřebám průmyslu. Klastry mohou zmapovat stávající vzdělávání a určit dovednosti, které malé a střední podniky a velké společnosti potřebují pro budoucí pracovní místa, a přizpůsobit vzdělávací programy potřebám průmyslu.

Beata Kolecká vysvětlila, že strategické prognostické zprávy mají být užitečné pro podniky, regionální orgány a další zúčastněné strany, které se zajímají o politiky EU. I když nemusí pokrývat všechny aspekty, slouží jako základ pro diskusi a výchozí bod pro další rozhovory a opatření související s politikami EU.

Na otázku týkající se individuálních zájmů členských států Vincent Deschamps odpověděl, že transparentnost těchto rozdílných názorů je zásadní. Zprávy vyzdvihují strategickou evropskou vizi a zdůrazňují význam spolupráce mezi členskými státy pro dosažení této vize. Strategická autonomie je klíčovým prvkem toho, jak evropské země reagují na geopolitické rozdíly s ostatními globálními hráči.

V závěru diskuse řečníci zdůraznili, že je důležité začlenit poznatky ze zpráv o politice do procesu strategického plánování klastru, i když to může stát další čas a úsilí. Vyčlenění

času na foresight by měly klastry zohlednit ve své práci. Nástrojem, který může pomoci při provádění foresightových činností, je ECCP Trend Universe.

4. Možnosti financování

Nina Hoppmann, členka týmu ECCP

1. ['Innovate to transform' support for SME's sustainability transition](#); uzávěrky 7. února 2024
2. [Assessing and strengthening the complementarity between new technologies and human skills](#); otevření výzvy 4. října 2023
3. [Startup Europe](#); otevření výzvy 11. ledna 2024
4. Výzvy pro MSP: Výzvy Euroclusters jsou dostupné na webu [European Cluster Collaboration Platform](#)